

ID 197 Tuusulan kunta

Muistutus	Vastine
<p>Kehä IV -yhteys on elintärkeä suunnitellulle Helsinki - Tallinna -tunnelin rahtiterminaalille, jonka sijoittumista Tuusula kuntansa alueelle kannattaa. Tunnelin henkilöliikenne nivoutuu osaltaan Helsingin seudun joukkoliikennejärjestelmään ja tavaraliikenne integroidaan osaksi logistiikkaverkkoa. Tunneliyhteys tarjoaa hyvät edellytykset kehittää lentoaseman lähialuetta vahvana logistiikkatoimintojen keskittymänä. Lentoaseman pohjoispuolelle sijoittuva Kehä IV -yhteys on olennainen osa tätä kokonaisuutta ja luo vahvan poikittaisyhteyden valtatie 3 suuntaan. Tallinna- tunnelin suunnittelun edetessä tulee Tuusulan kunta ottaa mukaan suunnittelutyöhön jo varhaisessa vaiheessa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Uusimaa-kaava 2050:een on lisättävä myös Finest Bay Area - rautatietunnelin mukainen linjaus, jonka suunniteltu reitti kulkee Tallinnasta Espoon Otaniemen kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle tai Otaniemestä Pasilan kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle.</p>	<p>Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaehdotuksessa esitetty Tallinna-tunnelin ohjeellinen linjaus perustuu sekä voimassaolevaan maakuntakaavaan että Helsingin ja Tallinnan välisen kiinteän yhteyden esiselvitykseen, jossa todettiin tunnelin suurimpien taloudellisten ja kasvua tuottavien hyötyjen muodostuvan Helsingin ja Tallinnan työssäkäyntialueiden yhteen kytkeytymisestä. Esiselvityksessä todettiin työmatkojen matka-ajalla olevan tässä ensisijainen merkitys, joten linjauksen tulee kulkea Helsingin rautatieaseman, Pasilan aseman ja Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta. Näin linjaus kytkeytyy sekä seudulliseen että valtakunnalliseen liikennejärjestelmään.</p> <p>Linjausta ja siihen liittyviä vaikutustenarviointeja tarkennettiin Suomen ja Viron valtioiden, asianomaisten maakuntien sekä kaupunkien yhteisessä, EU-rahoitteisessa FinEst Link -selvityksessä. Aiemman esiselvityksen, FinEst Linkin selvityksen sekä voimassaolevan maakuntakaavan pohjalta Helsingin kautta kulkeva linjaus tuotiin uuteen, laadittavana olevaan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaan, joka on nyt ehdotusvaiheessa.</p> <p>Kaavaehdotuksessa osoitettu Helsingin kautta kulkeva linjaus kulkee edellä mainittujen valtakunnallisten ja seudullisten liikenneverkon risteyskohtien kautta ja mahdollistaa matkustajien siirtymisen eri liikennevälineisiin. Tälle linjaukselle on myös kuntakaavoituksellinen valmius. Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaehdotuksessa esitetty ohjeellinen linjaus tarkentuu jatkosuunnittelussa.</p> <p>Vain Pasilan ja Helsingin kautta kulkevasta Tallinna-tunnelin linjauksesta on olemassa riittävät selvitykset ja seudulliset päätökset mm. osana seudullista suunnittelua, maakuntakaavaprosessia ja MAL 2019-suunnittelua.</p>

	<p>Tämän maakuntakaavaprosessin yhteydessä on Tallinna-tunnelille osoitettu kolme linjausvaihtoehtoa kaavaluonnoksessa kaavan valmisteluvaiheessa syksyllä 2018 kannanottojen saamiseksi eri vaihtoehdoista. Yksikään näistä ei kulkenut Otaniemen ja Pasilan kautta. Kaksi vaihtoehdoista kulki Espoon Keilaniemen kautta ja näistä toinen lisäksi Ilmalan kautta. Ilmalan kautta kulkevan linjauksen asema sijaitsisi yli 1,5 kilometrin päässä Pasilan asemasta. Luonnoksen palautteiden ja taustaselvitysten pohjalta maakuntahallitus päätti ainoastaan Helsingin keskustan kautta kulkevan linjauksen osoittamisesta kaavaehdotuksessa alkuvuonna 2019.</p> <p>Päätöksen jälkeen maakuntahallitus käsitteli Uusimaa-kaavan ehdotuksen keväällä 2019 ja päätti lausuntojen pyytämisestä. Kaavaehdotuksen lausuntoaineisto lähetettiin lausunnoille ja lausuntojen perusteella tehtiin tarpeelliset tarkistukset, valmisteltiin vastineet ja käytiin 2. viranomaisneuvottelu. Näissä ei ole noussut esiin mitään sellaista, joka perustelisi muiden kuin Helsingin keskustan kautta kulkevien linjausten osoittamista kaavaehdotuksessa.</p> <p>Muut kaavaluonnoksessa esitetyt linjausvaihtoehdot eivät kytkeydy riittävän hyvin Suomen valtakunnalliseen liikennejärjestelmään, niistä ei ole riittävän kattavia selvityksiä, eivätkä ne tue samalla tavalla Helsingin ja Tallinnan välistä kaksoiskaupunkikehitystä.</p> <p>Muistutuksessa esitettyä linjausta ei ole perusteltua lisätä vaihemaakuntakaavaehdotukseen.</p>
<p>Tuusulan Focus-alueelle logistiikan liitekartalla osoitettu raskaan liikenteen palvelualueen kohdemerkintä tulee poistaa. Focus-alueelle suunnitellaan erittäin laajaa, seudullisesti merkittävää työpaikka-alueita. Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Focus –osayleiskaava ja alueen asemakaavoitus on vireillä. Tässä valmistelun vaiheessa ei voida vaarantaa merkittävän logistiikka-alueen suunnittelua ja rakentamista merkitsemällä raskaan liikenteen taikopaikka kyseiselle alueelle. Maakuntakaavassa osoitetun maakunnallisesti merkittävän tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen ja kaupan alueen tavoitteeseen päästään paremmin, mikäli tällaista taikopaikan reunaehto ei aseteta. Mikäli tilatarpeiden täsmennytyä taikopaikan sijoittaminen alueelle on mahdollista, voidaan näin toimia, mutta tämän ei tule olla maakuntakaavassa sitovaa.</p>	<p>Maakuntakaavaehdotuksissa on tunnistettu ja otettu huomioon raskaan liikenteen vaatimat palvelualueet. Ne ovat osa tavaraliikenteen logistiikkajärjestelmää, joka on kuvattu liitekartalla L1. Ratkaisu turvaa riittävästi alueiden huomioimisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Liitekartta ei ole oikeusvaikutteinen. Täten liitekartalla esitetyt raskaan liikenteen palvelualueet eivät vaaranna oikeusvaikutteisella kaavakartalla osoitettua tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen ja kaupan alueen toteuttamista. Raskaan liikenteen potentiaaliset palvelualueet, mukaan lukien Focus-alueelle osoitettu palvelualue, perustuvat Uudenmaan ELY-keskuksen raporttiin ”Raskaan liikenteen taikopaikat MAL-prosessissa” (2019). Liitekartan merkinnän poistamiselle Focus-alueelta ei ole perusteita.</p> <p>Kaavaselostusta on perusteltua täydentää kuvauksella raskaan liikenteen palvelualueiden merkityksestä osana liikenteen logistiikkajärjestelmää ja kuntakaavoitusta.</p>
<p>Tuusula toistaa Lentoradasta ja Ristikydöstä lausumansa: Lentorata tulee suunnitella ja toteuttaa myös taajamajunaliikennettä ja pääkaupunkiseudun</p>	<p>Lentorata on ensisijaisesti nopean kaukoliikenteen rata, joka yhdistää Helsinki-Vantaan lentoaseman valtakunnan raideverkkoon. Sitä ei</p>

<p>paikallisliikennettä palvelevana ratana. Uudelle radalle tulee toteuttaa asema Hyrylään ja rata tulee linjata sitovana merkintänä siten, että se kulkee Uusimaa -kaavassa Hyrylän kautta. Myös KUUMA-kunnat lausunnossaan totesivat, että Lentoradan lähiliikennepotentiaali tulee selvittää perusteellisesti ennen radan sijainnin ja käyttötarkoituksen merkitsemistä sitovasti kartalle. Toteutuessaan lähi- ja kaukoliikenneyhteytenä Lentorata tarjoaisi merkittäviä kehittämis- ja tiivistämismahdollisuuksia raidekäytävän asemanseuduille. Hyrylä voitaisiin kytkeä lähijunaliikenteen piiriin.</p> <p>Lentorata tulee linjata Hyrylän jälkeen siten, että se yhtyy pää- ja oikorataan Ristikydössä, jonne on mahdollista toteuttaa uusi merkittävä vaihtoasema ja taajamarakennetta maakuntakaavan tavoitevuoden jälkeen. Näin merkittävien infrapanostusten osalta tulee ennakoida tulevaisuuden tarpeita maakuntakaavan tavoitevuotta pidemmälle.</p>	<p>suunnitella taajamajuna- ja paikallisliikennettä palvelevaksi. Kaukoliikenteen toimintavarmuuden vuoksi radalle ei tule liikennettä, joka pysähtyisi muilla kuin kaukoliikenteen asemilla eli lentoasemalla ja Pasilassa. Rata on linjattu tämän mukaisesti mahdollisimman lyhyenä. Vaihemaakuntakaavoissa ei esitetä asemia.</p>
<p>Focus-alueen kaupan kohdemerkinnän osalta Tuusula toistaa lausumansa. Uusimaa- kaavan 2050 suunnitteluperiaatteiden mukaan kaavalla tuetaan elinkeinoelämän toiminta- ja kehittymisedellytyksiä maakunnan erityyppisillä alueilla ja mahdollistetaan erityispiirteiden hyödyntäminen. Koska alue rajautuu Suomen suurimpaan ja tärkeimpään lentoasemaan sekä vilkkaiden liikenneväylien solmukohtaan, tulee tätä sijaintitekijää pystyä hyödyntämään alueen kaupallisen konseptin suunnittelussa. Focus-alueella toiminnan tulee tukeutua lentokentän ja erityisesti matkustajaliikenteen avaamiin mahdollisuuksiin, mutta vastavuoroisesti alueen kehittämisen tulee tukea lentoaseman kilpailukykyä ja palvelutarjontaa. Alue on myös liikenteellisen sijaintinsa ja erilaisten tavaraliikenteen lentokenttäintegraatiomahdollisuuksien puolesta otollinen erilaisten varastomyymälä- ja verkkokauppa-konseptien kehittämiseen, joissa logistiikka on keskiössä. Maakuntakaavan tulee edistää ja mahdollistaa näiden uudenlaisten ja kehittyvien kaupan konseptien sekä liiketoimintamallien syntyminen, eikä ainoastaan osoittaa aluetta tilaa vaativalle kaupalle.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen myötä kaupan laadun ohjaamista on kevennetty ja tilaa vaativan kaupan käsite on poistettu. Maakuntakaavalla ei tule asettaa tiukkoja rajoituksia kaupan laadulle.</p>	<p>Tuusulan eteläosassa olevan Focus-alueen sijainti lentokentän läheisyydessä on vaikuttanut maakuntakaavaehdotuksessa osoitettuihin merkintöihin. Tuusulalla on mahdollisuus kehittää alueella olevaa toimintaa maakuntakaavassa esitettyjen merkintöjen sekä suunnittelu- ja yleisten määräysten puitteissa toiminnoiltaan monipuoliseksi alueeksi.</p> <p>Maakuntakaavaehdotuksessa alueelle on osoitettu kohdemerkinnät kaupan alueelle sekä tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueelle. Tällöin Tuusulan eteläosaan voidaan sijoittaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kunnan tarpeiden mukaan kauppaa, työpaikka-alueita, logistiikkatoimintoja ja teollisuutta. Kohdemerkintöjen sijainti ja laajuus tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.</p> <p>Focuksen kaupan alue on luokiteltu tilaa vaativan kaupan alueeksi, koska muuten alueella olisi haitallisia vaikutuksia lähimmän keskustan kaupan toiminnalle ja sen kehittämiselle. Tuusulan eteläosassa olevat kohdemerkinnät sijoittuvat taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle, jolloin kaupan osalta seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön seudullisuuden koon alaraja on lähtökohtaisesti 4 000 k-m² yleisten suunnittelumääräysten mukaan. Vähittäiskaupan suuryksikön seudullisuuden koon alaraja voi kuitenkin olla myös edellä mainittua suurempi tai pienempi kunnan tekemään selvitykseen perustuen. Keskustahakuinen vähittäiskauppa on tällöin merkitykseltään paikallista kauppaa.</p> <p>Tuusulan Focuksen alueen kehittämisen kokonaiskonseptiin tullee vaikuttamaan myös lentoasemalla olevan kaupan määrä ja laatu. Maakuntakaavassa on osoitettu, että lentoaseman liikennealueelle on</p>

	mahdollista sijoittaa keskustahakuista ja muun erikoistavaran kauppaa 10 000 k-m2. Lisäksi kauppaa voidaan kehittää lentoaseman turvatarkastelulla alueella. Tätä aluetta ei koske seudullisuuden koon rajoitukset.
<p>Tuusulan kunta lausui Uusimaa-kaava 2050 –ehdotuksesta, että maakuntakaavaan ei tule merkitä Palojoen metsän luonnonsuojelualuetta. Enviro Oy:n tekemän Jokelan Hevoskylän -luontoselvityksen (2015) mukaan alueen kohteet eivät täytä maakunnallisia LAKU-kriteerejä. Luonnonsuojelualan osoittaminen alle kahden kilometrin päähän Jokelan juna-asemasta ei tue Uusimaa-kaava 2050 tavoitteita ilmastonmuutoksen vastaisesta kestävästä kasvun ohjaamisesta. Kasvu tulee esittää kestäville vyöhykkeille, seutukeskuksiin, asemanseuduille ja muihin joukkoliikenteen solmukohtiin. Uusimaa-kaava 2050 tavoitteina on myös elinvoimaisten keskuksien verkosto ja keskusten monipuolisen asumisen kehittymisen tukeminen.</p> <p>Alueelle tehtiin maastokäynti 14.6.2019. Maastokäyntiin osallistuivat edustajat Faunatica Oy:stä, Enviro Oy:stä, Uudenmaan ELY-keskuksesta, Uudenmaan liitosta ja Tuusulan kunnasta. Maastokäynnissä saavutettiin yhteisymmärrys siitä, että Palojokivarsi on maakunnallisesti arvokasta ja tämän Tuusulan kunta huomioi vireillä olevassa yleiskaavatyössä sekä hevoskylän asemakaavatyössä. Kohteen itäosa on lehtomaista kangasta, jossa puusto on nuorempaa ja lahopuuta on niukasti, joten LAKU-kriteerit eivät täyty. Näillä kuvioilla oli myös selvästi näkyvillä ihmisen toiminnan jäljet eli saven otto tiilitehtaan tarpeisiin ja myös ihmisen aikaisempi metsänhoito. Tässä kohtaa maastokäynnin tuloksena todettiin olevan syytä tarkentaa maakunnallisesti arvokkaan alueen rajausta suppeammaksi Faunatican 2018 raportin rajauksesta. Luonnonsuojelualan rajausta on pienennetty nyt nähtävillä olevaan maakuntakaavaehdotukseen. Tuusulan kunta huomauttaa, että arvokkaan luontokohteen itärajausta tarkennetaan laadittavalla hevoskylän asemakaavalla ja selvitetään, voiko maakuntakaavassa osoitetun suojelualan itäosaan toteuttaa esimerkiksi hevoskylää palvelevia metsälaitumia. Maakuntakaavassa tunnistetun Palojoen metsän merkittävimmät luontoarvot ja suojeluarvo tullaan turvaamaan Palojokivarressa.</p>	Merkitään tiedoksi.
<p>Yhteenveto:</p> <p>Tuusulan kunta edellyttää seuraavia muutoksia Uusimaa-kaava 2050 ehdotukseen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehä IV:sta tulee painottaa maakunnallisesti merkittävänä väylänä ja Focusta maakunnallisena logistiikka-alueena, jonne tulee sallia 	Muistutuskohtien sisältöön on vastattu edellä.

<p>monimuotoisia kaupan konsepteja. Yhteys Tallinna-tunneliin on tärkeä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaavaan on lisättävä myös Finest Bay Area -rautatietunnelin mukainen linjaus. • Liitekartalla osoitettu raskaan liikenteen palvelualueen kohdemerkintä tulee poistaa • Lentorata tulee merkitä sitovana Hyrylään, sekä edelleen Ristikytöön • Palojoen metsän luonnonsuojelualue tarkentuu kunnan yleis- ja asemakaavatyössä 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maakuntajärvi Tuusulanjärvellä ranta-alueineen on niin ympäristö- kuin virkistys- ja kulttuuriarvoja. Näiden arvojen säilyttäminen ja edistäminen edellyttää säännöllisiä kunnostamis- ja hoitotoimenpiteitä. Käsittelyssä olevassa Tuusula2040-yleiskaavassa näiden arvojen yhteensovittamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Näin ollen maakuntakaavassa ei pidä erilaisia ympäristön suojelumerkintöjä alueella kiristää eikä laajentaa. <p>Tuusulanjärven Natura-alueen suojelutavoitteet toteutetaan vesilain ja/tai luonnonsuojelulain nojalla. Maakuntakaavassa ei tule määrittellä Tuusulanjärven eteläpään osalta toteutustapaa, vaan merkintä "Voimassa olevien maakuntakaavojen suojelualue, joka esitetään Uusimaa-kaavassa" on kumottava nykyisestä voimassa olevasta maakuntakaavasta. Samalla Tuusulan kunta toteaa, että Maakuntakaavassa osoitettu alue on epämääräinen piirrostavaltaan ja mittakaavasta johtuen sijainnin rajat vaikeasti selville otettavissa, Natura- alueen suojeluperustetta lintuvesi ei pidä jatkotoimissa millään tavalla kiristää, Natura-alueella maa-alueen ja veden välinen raja on määrittelemätön ja Natura- alueen raja on virheellinen tai vähintään epämääräinen, kun se ulottuu jopa Tuusulanjärven eteläosan itäpuolelle.</p>	<p>Vaihemaakuntakaavaehdotuksissa osoitetaan Natura-alueet ympäristöhallinnon ajantasaisen paikkatietoaineiston pohjalta. Kaavaehdotuksissa ei esitetä muutoksia Natura-alueita koskevissa päätöksissä esitettyihin rajauksiin eikä niiden perusteisiin. Kaavan esittämistä johtuen pienialaisia Natura-alueita ei esitetä kaavakartalla, mutta ne esitetään kaavan liiteaineistossa 'Vaikutukset Natura 2000 -ohjelman alueisiin'. Tämä koskee myös muistutuksessa mainittua Tuusulanjärven Natura-aluetta. Kyseisellä Natura-alueella sijaitsevista suojelualuemerkinnöistä on vastaavasti pienialaisuuden vuoksi esitetty kumottavaksi kaavakartalta järven länsirannan kapea kaistale. Yksi uusi suojelualue merkintä on osoitettu Tuusulanjärven länsirannalle Sarvikallion (YSA239660) luonnonsuojelualuepäätöksen perusteella.</p> <p>Maakuntakaava osoittaa suojelualueen aluevarauksena, jonka suunnittelumääräys ohjaa viranomais toimintaa siten, että alueen maakunnalliset luontoarvot otetaan huomioon. Suojelualue merkinnän toteuttaminen eli perustaminen luonnonsuojelualueeksi edellyttää luonnonsuojelulain mukaista menettelyä. Tässä yhteydessä maakuntakaavan suojelualue merkinnän raja on tarkentunut. Menettelystä vastaa Uudenmaan ELY-keskus. Jos alueelle laaditaan yksityiskohtaisempi kuntakaava, voi maakuntakaavan suojelualue merkintä tarkentua myös kuntakaavan ratkaisulla.</p> <p>Jos jokin osa maakuntakaavassa suojelualue merkinnällä osoitetusta alueesta ei sisällä luonnonsuojelulain kautta suojaa tarvitsevia luontoarvoja, se tulee jättää pois merkintää toteuttavasta luonnonsuojelualueen perustamispäätöksestä ja sen rajauksesta. Päätöksestä pois jääneellä alueella ei ole syytä rajoittaa toimenpiteitä suojelualue merkintään liittyvien perusteiden, jos maakuntakaavassa osoitettu suojelualue on toteutunut kaavan tavoitteiden mukaisesti. Tulokinnon asiasta tekee Uudenmaan liitto, joka</p>

	<p>tarvittaessa antaa lausunnon taholle, joka suunnittelee toimenpiteitä suojelualuemerkinnän alueelle.</p> <p>Muistutuksessa viitattu merkintä ei ole kaavaehdotuksen kaavakartalla, vaan kaavaselostuksen liitekartassa V2. Kaavakartassa osoitetun Tuusulanjärven eteläpään suojelualuemerkinnän perusteena on Natura-alueen toteuttamistapa luonnonsuojelulain kautta sekä valtion omistamat, luonnonsuojelualueiksi soveltuvat kohteet. Suojelualuemerkinnän kumoamiselle ei ole perusteita.</p>
--	---

Toimenpiteet: Kaavaselostusta täydennetään kuvauksella raskaan liikenteen palvelualueiden merkityksestä osana liikenteen logistiikkajärjestelmää ja kuntakaavoitusta. Muilta osin muistutus ei anna aihetta muuttaa kaavaehdotuksia.

Päätösesitys: Maakuntahallitus päättää hyväksyä muistutusta koskevan vastineen.